

Redaktionellt laboratorium för produktion, forskning och mediesamarbete

Bakgrund

Det redaktionella laboratoriet är ett projekt där undervisningen i journalistik gradvis läggs om för att ännu bättre motsvara de krav som studenter och framtida arbetsgivare har rätt att ställa på Soc&kom. Syftet är att skapa innovativa, bestående bidrag till utbildningen och forskningen såväl inom journalistik som inom övriga vetenskapsområden. Labbet är ett paraply för en rad reformer som syftar till att utveckla innehållet i befintliga ämneskurser och att lägga till helt nya element. Där ingår även nya satsningar på seminarier och fortbildning, samt medieutveckling i samarbete med de svenska mediehusen. Tanken är att införa element av projektbaserad pedagogik över ämnesgränserna. Här ingår ett närmare projektsamarbete¹ med blivande medianomer, it-ingenjörer och företagsekonomer (tradenomer) vid yrkeshögskolan Arcada. Relevanta samarbetspartner är även ämnen inom Helsingfors universitet, bland annat nordiska språk vid humanistiska fakulteten såväl som magisterprogrammet Kultur och kommunikation.

Förebilder

I USA har flera universitet satt upp "journalism labs" som ska svara på utmaningarna och i Norden har Södertörns högskola satt upp ett laboratorium för samverkan mellan forskare och medieföretag. I Malmö håller ett nytt koncept på att etableras, Media Evolution, som är ett mediekuster och en medlemsorganisation som jobbar för att stärka innovation och tillväxt i södra Sveriges mediebranscher. Tekes-projektet Next Media är ett ambitiöst finländskt försök till samverkan mellan medier och forskare i en rad delprojekt.

Vad gäller databaserad journalistik² finns flera experiment där programmerare och journalister samverkar kring projekt. Det europeiska journalistcentret EJC i Maastricht har etablerat sig som kompetenscentrum på detta område. Tilburgs universitet i Nederländerna startar ett mastersprogram i datajournalistik i höst. Tammerfors universitet har genomfört en kurs i datajournalistik tillsammans med Tammerfors tekniska högskola.

Vad gäller entreprenörsjournalistik har företag utbildning redan länge varit tillgänglig för journalister som startar egna företag, men det redaktionella laboratoriet går vidare från traditionell frilansutbildning till bredare affärsmodeller för journalister som vill sysselsätta sig själva.

Dessa exempel har till valda delar stått som inspiration när verksamhetsprinciperna för Soc&koms redaktionella laboratorium arbetats fram. Tanken är inte att producera färdiga modeller utan att inom utbildning och forskning skapa ett nytt aktivitets- och samverkansbaserat förhållningssätt till förändring. Under arbetets gång har konceptet diskuterats med representanter både innanför och utanför Soc&kom.

Allmän utgångspunkt

Soc&kom behöver utveckla sin kapacitet att möta utmaningarna i den nya medievärlden som journalisterna står inför. Möjligheterna att utveckla nya former för arbete och innehåll växer i takt med innovationerna, men samtidigt försvinner arbetsplatserna. Vi behöver experimentera med digitalt innehåll och konvergens – nya former av medier och innehåll, publik och producenter. Högskolan behöver också skapa tvärvetenskaplig och institutionsövergripande samverkan inom Helsingfors universitet och dess näromgivning, såväl med tanke på fackkunskap som med tanke på förnyelse av metoder för att analysera medievärlden i dag och dess utmaningar.

¹ En kort beskrivning av projektmetodens historiska rötter finns till exempel i Pettersen (2008).

² Databaserad journalistik är att med hjälp av data från myndigheter eller egna databaser skapa nyheter eller visuella projekt.

Det redaktionella laboratoriet ska drivas delvis enligt så kallade living lab-principer. Detta betyder att laboratoriet bedriver nyttoforskning på ett sätt som tillgodoser utbildningens och de externa aktörernas ("avnämarnas") intressen. De externa aktörerna kan vara direkta uppdragsgivare (till exempel medieföretag) eller avnämare i bredare bemärkelse (till exempel en viss befolkningsgrupp). Huvudprincipen är att den nya kunskapen produceras i dynamisk samverkan mellan de olika parterna, d.v.s. de externa aktörerna, högskolan och allmänheten (publiken). Living lab-principerna innebär att högskolan driver laboratoriet så att studenter och forskare på uppdrag av externa aktörer utvecklar och prövar ut medieprodukter i levande samarbete med publiken. Tjänsterna utvecklas genom att publiken lockas att medverka som aktiva deltagare i medieverksamheten. Det behövs alltså ett teoretiskt och organisatoriskt ramverk för ständiga förbättringar och radikala innovationer/imitation eller kopiering av andras framsteg, vågade experiment och misslyckanden.

Mål

På kort sikt: Att i höst få igång experiment med nya former av journalistiskt arbete samt att erbjuda fortbildning.

På medellång sikt: Att etablera ett fungerande samarbete med Arcada kring medieutbildning, ict och entreprenörskap och att tillsammans genomföra konkreta projekt. Att engagera andra ämnesområden i verksamheten. Att skapa en referensgrupp, "konstruktiva vänner" som aktivt kan bidra till verksamheten.

På lång sikt: Att uppdatera utbildningen för journalister i Finland för att öppna karriärvägar åt flera håll. Att etablera projektbaserad pedagogik som ett av Soc&koms specialområden. Att utveckla nya koncept för professioner stadda i förändring och vara en nod i nationella, nordiska och andra internationella nätverk.

Kvalitetskriterier för utvecklingen av redaktionellt laboratorium

- vara relevant för journaliststuderande, praktiskt verksamma journalister och mediechefer,
- sätta projektet i ett vidare sammanhang och vända sig till en bredare målgrupp än de som är direkt berörda,
- vara utvecklingsorienterat,
- anknyta till relevant forskning och kunskapsutveckling inom området,
- innehålla en beskrivning av metod och tillvägagångssätt samt en genomarbetad analys,
- dokumenteringen ska dessutom vara tillgänglig, välstrukturerad och kännetecknas av god språkbehandling, samt före publicering granskas av anställda inom Soc&kom.

Det redaktionella laboratoriet finansieras av medel ur Helsingfors universitets Framtidsfond.

Pettersen, R.C. 2008, *Kvalitetslärande i högre utbildning: en introduktion till problem - och praktikbaserad didaktik*, Studentlitteratur, Lund.